

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XX. Summarium quoddam omnium quæ ad perfectum Prælatum
pertinent, desumptum ex ijs quæ in hoc tractatu sunt dicta ex similitudine
Seraphinorum, quos vidit Isaias cum sex alijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT. XX

*SVMMARIVM QVODDAM OMNIVM QVAE
ad perfectum Prælatum pertinent, desumptum ex ijs quæ in hoc
tractatu sunt dicta, ex similitudine Seraphinorum
quos vidit Isaias cum sex
alijs.*

T. FINEM TANDEM HVIC TRACTATVI
IMPONAMVS. deducemus ex dictis in eo summam
quandam rerum, quæ ad perfectum Prælatum perti-
nent Quæ ad duo illa capita reducuntur, quæ Aposto-
lus Episcopis Asiæ commendauit, dicens: *a* *Attē* *dite* *vobis,*
& *vniverso* *gregi,* in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos
regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo. In qui-

a *Attuum*
20.28.

1
Vocatio.

bus verbis supponit Apostolus, quod esse debet huius perfectionis fun-
damentum. Hoc est, vt nullus Episcopus nec Prælatus tale suscipiat onus
& officium, nisi Spiritus Sanctus illud ei imponat. Ita vt non aggrediatur
illud *spiritu* *demonis,* aut *mundi,* qui pro fundamento habent ambitionem
honoris; & temporalium facultatum cupiditatem; nec spiritu proprio,
qui iudicio proprio innititur, neminem consulendo, neque rem sibi in
consulationem accipiendo: sed per vocationem, & inspirationem, ac di-
rectionem Spiritus Sancti: seruatis regulis ac documentis in capite tertio
positis.

Hoc iacto fundamento, debet Prælatus sibi ipsi in primis attendere, vt
rebus omnibus ad propriam salutem ac perfectionē necessariis: cum cu-
cuius detrimento non debet gregi attendere. Nam Spiritus sancti volun-
tas, qui gregem ipsi commisit, illa est vt hunc ordinem semper seruet, an-
teponendo scilicet ea quæ sunt animæ ipsius, iis quæ sunt aliorum. Et
idem commendat iterum Apostolus Episcopo Timotheo: *b* *attende*
tibi, & *doctrina,* & *instā* *in illū:* hoc enim faciens, & te ipsum saluum facies,
& eos qui te audiunt. Etiam lectioni & exhortationi monet attendere.
Quod si hoc (ait S ANCTVS CHRYS OSTOMVS) adeo com-
mendat APOSTOLVS TIMOTHEO, qui miracula edebat &
mortuos suscitabat: quid nos faciemus peccatores? Et *c* *quod* *pro-*
derit *tibi* (ait SALVATOR NOSTER) *si totum mundum lucretis*

2
Attē. *Mise*
vobis.

b 1. Tim. 4.
16.13.

Hom. 13. in
1. ad Timot
c Matth. 26
26.

Yyyy 2

& quod

Ecclesi. 14.

& quod grex tuus ad pastum cœlestem perueniat: si anima tua detrimen-
tum patiaris, & ad infernum descendas. Et dicit qui sibi nequam est (ait Ecclesia-
sticus) cur alij bonus erit? Verum est tamen, quod postquam officium acce-
ptauerit: non erit sibi bonus, nec salutem consequetur, nisi etiam atten-
dat, beneque consulat toti gregi sibi commisso. *Vniuersè*, inquit Aposto-
lus, omnes enim, magni & parui, curæ illi esse debent: quia omnium estra-
tionem redditurus. Ad quod ut permoueat Episcopos, tres adfert ratio-
nes efficaces, *Prima*: quia Spiritus Sanctus, hanc eis curam commisit: quod
sufficit, ut eam sibi habeant commendatam, ut Deo placere possint, &
gratiam in ipsius oculis inuenire. *Secunda* ratio, eò quod Ecclesia, quam
Episcopus regit, est ipsiusmet Dei; & grex ipse est proprius Christi D. N.
cui tenemur seruire & placere infinitis titulis & nominibus. Ac proinde
æquum omnino est, ut magnam illius curam gerat, tanquam rei infiniti
benefactoris: qui amoris & gratitudinis nostræ erga ipsum iudiciū voluit
esse, ut sui gregis curam geramus. Ac propterea S. Petrus dixit: *e si dilige
me, pasc agnos meos*. *Tertia* ratio est, eo quod hic Dominus maximi faciat
Ecclesiam suam, quam precioso suo sanguine redemit: obligans etiam
nos ut magni eam faciamus, eiusque bono consulamus: etiam si sangui-
nem pro ea effundere opus sit.

e Ioã 21, 15.

4
Charitas &
viroq; eius
actus
4° reg. 1. 9.

g Isai. 6, 2.

Ad utramque hanc obligationem implendam opus habet Prælatus
& duplici spiritu, quem Eliseus petiit ab Elia, cum eleuaretur in cœlum. quem de-
bet continuè petere à Christo D. N. cuius ille est donum, eiusque merita
datur. Spiritus duplex appellatur ipsemet Spiritus Sanctus à Patre & Filio
procedens: cum inspirat, magnaque potestate, & sapientia inducit ad duos
feruentes charitatis actus, amorem scilicet Dei, & proximi; zelum gloria
Dei & salutis animarum: quibus omnes suas actiones comitari debentur
quæ ad ipsius salutem spectant, quam quæ ad gubernationem. Qui duo
mores a deo accensi & inflammati significantur per g duos Seraphinos, qui
vidit Isaias: & quorum meminimus in capite sexto: *Qui stabant in præsen-
tia Dei sedentis super solium excelsum & eleuatum, iuxta quod stabant Sera-
phini, & clamabant alter ad alterum, ac dicebant: Sanctus, Sanctus, Sanctus Do-
minus Deus exercituum*. Feruens enim Dei & proximi amor constituit Præ-
latum in Diuina præsentia, cum continua dilecti sui memoria: vbi enim
est amor, ibi non est obliuio. Facit autem idem amor, ut Prælatus stet iux-
ta ipsum Deum: seruata enim reuerentia erga illum, coniungitur ei per
intimam vnionem, in qua altitudo & perfectio huius vitæ consistit. Al-
ter enim amor semper alterum excitat, eique feruorem addit. Nam Dei
amor feruentiorem reddit amorem proximi, & hic vicissim illum; sibi que
porrigunt mutuo manus & iurantia omnibus suis actionibus & vterque
confiteatur, Deum esse Sanctum: idque ter ob tres sanctitatis gradus
quam

quam efficit cum ipsa charitate: h puritatem scilicet cordis, conscientiam bonam, fidem non fictam, vt supra dictum est. Etiam confitentur Deum esse Dominum exercituum: charitate enim pugnat & vincit in eis, eò quòd dilectio sit fortis sicut mors: quæ triumphat de omnibus hostibus, qui bonæ gubernationi impedimentum apponunt. Quam ob causam Seraphini habebat sex alas, quarum duabus velabant corpora sua vsq; ad pedes, alijs duabus velabant caput, duabus autem, quas extensas habebat, volabant. Quæ (vt S. Bonauent. ait) significant sex virtutes, excellentes: in quibus summariè continentur omnes, quas posuimus in hoc Tractatu, pertinentes ad perfectionem Prælatorum in officio suo.

¶ §. I. Obedientia & Patientia.

DVÆ primæ alæ sunt duæ primæ filiæ charitatis: in quibus illa maximam suam excellentiam ostendit: obedientiam scilicet & patientiam: faciendo omnia, quæ Deus iubet; tolerando omnia aduersa, quæ ille permittit cum magna in vtriusque animi fortitudine. Duabus hæc alis tegere debet Prælatum corpus suum vsq; ad pedes; illæ enim esse debent præcipua ipsius vestis, & ornatus, quibus personæ suæ auctoritatem; doctrinæ opinionem; ministerio honorem adfert; proximos ædificat, subditis præbet bonum exemplum, redditque se omnibus venerabilem & amabilem; & illi valde confidenter ad ipsum accedunt, & magna cum securitate sequuntur: sequentes enim eum, ipsum Christum D. N. sequuntur: qui vt dicit Apostolus, a didicit ex ijs quæ passus est, obedientiam, hoc est, patientiam didicit obedire; & obediendo didicit pati. Imitatio autem in vtraq; hac re (ait S. Bonauentura) finis est gubernationis. Rector, inquit, studere debet, vt sibi commissos faciat Christiformes, sicut dixit Apostolus: imitatores mei estote, sicut & ego Christi. His alis tegit etiam corpus suum, quod instar thoracis protegunt, & in tentationibus, & pugnis Dæmonum, & hominum huius mundi, ac subditorum furentium, & tumultuantium tuentur: qui enim fortitudinem habet ad obediendum ac tolerandum, non potest ab huiusmodi lædi. Eisdem etiam protegit ac defendit corpus mysticum Ecclesiæ suæ, & gregis sibi commissi: quem mouet & allicit vt eius vestigia sequatur: quia sic e forma factus est gregis (vt ait S. Petrus.)

Alia obedientiæ est primogenita charitatis. Nam d qui diligit me (ait Christus D. N. sermonem meum seruabit; & e qui seruat verbum eius (ait S. Ioannes) verè in hoc charitas Dei perfecta est. Ac propterea ait S. Dionysius Seraphinos apparere cum alis, & stantes: ad significandam promptitu-

h1. T. m. 1.

5. c. 1.

c. 1.

1. Cant. 8. 6

Opus de sex
aljs Serap.

a Heb. 5. 8.

b1 Cor. 11. 1

c1. Pet. 5. 3
d Io. 14. 23

I

Coelestis Hi-
erarchia. 15

dinem & velocitatem, qua ad diuinam voluntatem exequendam sunt parati.

H A E C ala tot habet plumas, quot sunt virtutes adiuuantes ad obtemperandum cum hac promptitudine, velocitate, & integritate, omnibus legibus, Diuinis, & Ecclesiasticis, ac præceptis omnibus ad Prælati officium spectantibus.

f Psal 102.
20.

Q V O D exercere debent cum ea velocitate, qua fulgura & fulmina apparere solent; & sicut f Angeli qui sunt potentes virtute facientes verbum ipsius Domini ad audier. am vocem sermonum eius: hoc est in momento, quo D E V S aliquid iubet, illi exequuntur. Hæc obedientia est præcipua ala boni Prælati: de quo canit Ecclesia: *Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo, & inuentus est iustus. Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem excelsi.* Verè enim Sacerdos est magnus omnibus modis. Magnus in dignitate, & omnibus suis ministerijs, magnus in sapientia tanquam omnium Magister; magnus ipse sanctitate coram Deo & hominibus; magnus in cordis ingenuitate & magnanimitate ad insignia & grandia facinora aggredienda contemnens ex toto corde honores; magnus in magnificentia, quia largitur quicquid habet, nihili faciens diuitias; & præ omnibus magnus: quod in diebus suis placuit Deo: omnia sua opera facit semper, non vt hominibus placeat, aut magni ab eis fiat, nec, vt sibi ipsi placeat, & appetitui seruiat: quia totum id reputat vilitatem; sed vt soli Deo placeat in rebus omnibus, in quo solo totam suam magnitudinem, & amplitudinem collocat.

Ex. c. 44. &
45. Eccl.

E X quo prouenit, vt inuentus sit iustus: nam omnes subditi, qui eum quærunt, semper iustum inueniunt in suis verbis, & operibus: ita vt nulli inferat aliquam iniuriam, neque magnam, neque paruum: quia summè odit quamcunque iniustitiam, & peccatum: & gloriatur in eo, quod erga omnes seruet æqualitatem, tribuens vnicuique subdito, quod iustum est. Et eo vsque peruenit eius magnitudo: vt non sit inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi: hoc est inter omnes, qui subiacent eius potestati, nullus ei similis inuenitur, qui Dei legem sicut ipse custodiat: quia omnes suos subditos excellit in obedientia, & custodia diuinæ legis: omnem adhibens diligentiam, ne vel in vno lota deficiat: bene memor, quod g qui soluerit vnum de mandatis Dei minimum, est minimus; qui autem fecerit & docuerit ea custodire, magnus vocabitur in regno calorum. Qui cum sit in omnium oculis magnus ipse tamen iudicat se aliqua laude indignum. Quæ magnitudo valde est admiranda: qua reliquæ magnitudines conseruantur: eò quòd rara sit he-

g Matth. 5.
19.

mil.

militas, vbi ad sunt tot honores: quia tenet locum inter alios altiozem, & tamen in corde suo elegit locum infimum; sicut capite quarto dictum est.

Ex quo fit vt perfectus Prælatas, speciatim in Religionibus, debeat in obedientia eminere; & in obseruatione omnium legum & constitutionum, quæ reliquos in sua Ecclesia, aut Religione obligant: ita vt non ipse dispenset secum, aut eximat se ab aliqua lege: nisi legitima adsit causa; quæ si adesset in alijs, ipse eos à tali obseruatione eximeret. Et quamuis ipsemet leges, ordinationes seruandas ab alijs instituerit; ac propterea ipse sit super alios: debet tamen ipse eandem custodire, ob exemplum, ædificationem, & alacritatem subditorum in earum obseruatione: Eum in modum, quo verbum Diuinum cum factum fuit homo, voluit antiquam legem custodire, quam ipsummet toti populo tradiderat, non se eximens ab ea. Quod si hoc ipsum commendat Secularibus Principibus, vt secundo Tomo est dictum, quanto magis id facere debent Principes & Pastores Ecclesiæ? Et hoc modo intelligendum etiam est, quod Ecclesia. sticus dixit: *h rectorem te psuerunt? esto in illis quasi vnus ex ipsis*, seruando scilicet leges & ordinationes, quas illi seruant. Denique adeo debet esse obedientiæ addictus: vt in eo ipso quod iubet, etiam obediat. Iubendo semper non pro suo arbitratu & gustu, sed prout Deus & ratio ipsa dicit, & vult, vt ipse iubeat; obseruatis omnibus, quæ prudentiæ leges circa modum præcipiendi statuunt: & hoc vocatur iubere, & præcipere etiam obediendo.

HVIC obedientiæ alæ accommodari debet ala patientiæ. Quemadmodum enim auis non potest benè cum vna sola ala volare: ita non poterit benè Prælatas obedire, nisi nouerit simul patienter sustinere: nam ipsum sustinere fit facilius, si fiat, vt obediatur Domino: qui mittit aduersa, & iubet ea patienter ferri. Cuius alæ plumæ sunt virtutes; quæ spiritum exornant & componunt in rebus aduersis; nam fortitudo repellit timores, & magnum ostendit animum contra pericula rerum horrendarum, non prætermisso interim eo, quod alias fieri debet. Constantia est firma in aduersis, propter quæ non flectitur; mansuetudo iras cohibet insurgentes contra eos, qui molestias inferunt. Longanimitas diu expectat leuamen molestiarum, quæ inferuntur; neque defatigatur labore, & molestia, etiam quæ diu daret. Perseuerantia autem efficit, vt in cæptis persistat vsque ad finem officij, aut etiam ipsius vitæ. Cum his omnibus pennis ac virtutibus volat patientia, in tolerantia rerum aduersarum, & executione operam acerborum, & grauium: non deficiendo ob tristitias in anima exurgentes: quas interdum ita reprimat,

vt gau

Tract. 4.
c. 5.

h Eccl. 31. 1.

vt gaudeat in tribulationibus, & aduersitatibus. quas tolerat in sua gubernatione: etiam si multæ sint, & graues: cum in modum, quo id explicamus capite octauo, vbi omnes posuimus: quibus solum nunc addimus, quod patientia sit vna ex alis Seraphinorum: eod quod sit valde propria charitatis: de qua dicit Apostolus, quod sit *patientis*; & in Canticis dicitur: quia *fortis est vt mors dilecti, & dura sicut infernus amulatio*: habet enim humeros ad ferenda onera grauissima; & horrendos dolores tolerandos, vt placeat ei, quem diligit. Vt insinuauit Apostolus, cum dixit: *optabam ego anathema esse à Christo pro fratribus meis*. O quam est heroica charitas, quæ sponte se offert, vt Christi præsentia ad tempus careat, & pariatur, si opus erit, dolores quasi inferni, vt fratres suos liberet à peccato! Cogitet igitur Prælatus: officium suum esse instar crucis cuiusdam quam Dominus noster eius humeris imponit, confectam ex omnibus pœnis ac difficultatibus ipsi gubernationi annexis: quam quotidie portare debeat cum magna patientia, sequens vestigia Saluatoris, qui nam tulit multo grauiorem. Et quotidie habet etiam suum calicem plenum acerbis, quas gubernatio secum adfert. Nec est subditus, qui non aliquam amaritudinem ipsi offerat: quas omnes haurire debet, vt imitetur Dominum illum, qui dixit: *in potest bibere calicem quem ego bibo?*

§. II. *Zelus & Compassio.*

ALIAE duæ, perfectorum Prælatorum alæ sunt alia duæ charitatis filia: *Zelus* scilicet iustitiæ aduersus peccata; & *misericordia* siue *commiseratio* miseriarum subditorum. Quæ etiam videantur sibi inuicem repugnare, non tamen ita est: quia sorores sunt, filia eiusdem matris; & altera alteram iuuat in suis actionibus Nam (vt S. Gregor. ait) disciplina vel misericordia multum destituitur, si vna sine altera teneatur: sed erga subditos suos inesse rectoribus debet, & iuste consolans misericordia, & pie sæuiens disciplina a *miscendo* scilicet *vinum & oleum* vt vulnera curentur infirmi.

HÆ duæ alæ vsui esse debent Prælato ad contegendum caput, & instar clypei ad illud defendendum. In illis enim consistit personæ eius securitas: quia omne eius periculum oritur ex defectu Zeli iustitiæ: quia nimium propendet ad molliciem; aut ex defectu commiserationis: quia nimium ostendit rigorem. Prælatus portat onus subditorum super caput suum, eum in modum quo dixit Dauid: *imposuisti homines super capita nostra*, vt autem caput tanto onere non lædatur: necesse est illud contegere duabus his alis, *Zeli & misericordiae*: vt sic onus ipsum alleuiet. Quæ alæ sunt in altum erectæ: eod quod Zeli & compassionis intentio semper debet ad fines cœlestes ac diuinos eleuari; nec inclinare ad terrenos, & mundanos, qui

i. i. Corin.
13.4.
k Car. 8.6

l Rom. 9.

m Marci.
10.38.

n. p. Pasto-
ral. c. 6.

a Luca 10.
34.

b Psal. 15.12

nos, qui zeli vigorem debilitant, & misericordiæ puritatem maculant. Et hoc modo sunt alæ Seraphinorum ardentium amore Dei, & proximi: quia accedunt ad purificandos peccatores, nunc prunis Zeli: qui punit, vt fanet; nunc prunis misericordiæ: quæ collatis beneficijs reparat miseras. Zelus præcipuè ostendendus est in magna attentione & sollicitudine; ne Deus offendatur, nec lex eius violetur. Ita vt etiam hoc nomine de eo dicatur: *non est inuentus similis, qui conseruaret legem excelsi, quia nullus eorum quorum curam gerit, ita zelat obseruantiam diuinæ legis, & omnium constitutionum ad ipsius statum pertinentium, atque ipse: quia non permittit aliquam earum violari, etiam valde exiguam: ne subintret relaxatio in ipsos subditos: qui faciliè assuescerent contemnere res paruas: ex quarum obseruantia multum pendet obseruatio maiorū. Quamobrem valde attendere debet, quando facultas petitur ac dispensatio in ijs. in quibus dispensare potest: vt duo fugiat extrema. Quia non debet esse adeo seuerus sub prætextu Zeli, vt nunquam velit dispensare, etiam vbi causa adest legitima: id enim præberet occasionem subditis, ex propria auctoritate secum dispensandi, & malâ conscientia faciendi, quod potuissent facere absque culpa. Nec debet esse adeo effusus ob prætextum pietatis, vt semper facultatem & dispensationem concedat, quacunque existente causa, etiam non legitima. Huiusmodi enim dispensationes sunt relaxationes & destructiones legū, ac ruinæ Religionum; quare tenendū est medium, quod prudentia dicat absque detrimento veri Zeli. In qua re per hos gradus contra delinquentes progredi debet; vt *primum* ostendat sibi displicere quemcunque defectum in ipsius præsentia admissum, aut qui ad ipsius notitiam perueniat; nullo edito iudicio, quod illum parui faciat; & quod parum referat: eò quod sit res parua: id enim esset viam aperire, vt in eo defectu progrediantur; & ita inducatur quasi quædam consuetudo eius. *Secundus* gradus est, blandè & suauiter monere eum, qui defectum admittit, vt sese emendet: vtendo medio correctionis fraternæ prudenter & oportune. Quod, si non suffecerit: progrediatur ad *tertium* gradum, qui est asperæ reprehensionis, verbis vtendo quæ pungant cor, & sentire faciât defectum admissum. Quod si neque hic gradus sufficiat, pergatur ad *quartum*, qui est punitionis: vt vexatio & pœna det ei sui erroris sensum, alijs vero sit frenum. Quando autem huiusmodi punitio non sufficeret, eò quod subditus sit durus & incorrigibilis: debet ad *quintum*, transire, quo putridum membrum abscindatur, ne totum communitatis corpus inficiat; obseruatis tamen admonitionibus ac documentis in capitibus vndecimo, ac duodecimo positis. quibus alia nunc addemus magis particularia.*

PRIMUM documentum est: vt Prælatus nunquam agat cum rigore &

e 1. Corins.
4. 21.

punitioe, nisi subditi necessitas ad id urgeat, & cogat: ita ut propendeat, quantum in se est, semper ad mala reparanda blandè, si fieri potest. Id enim est, quod Apost. dixit ad Corinthios: *civilitas in virga veniam ad vos an in charitate & spiritu mansuetudinis?* Planum est quòd charitas virtutemque amplectatur spiritum, rigoris, & mansuetudinis: homines autem mansuetudinem tantum appellant charitatem: quia in ea elucet magis amicitia, quæ non solum re ipsa talis est, sed etiam exterius talis apparet: at rigor, etsi verè sit charitas, non tamen apparet talis. Et quoniam omnes magis delectantur mansuetudine, dicit Apostolus: voluntati subditorum relinquendum est modum cum eis agendi: ira tamen, ut si ipsi velint sese emendare & propria peccata punire, Prælatus blandè & mansuè tèm cum illis agat: si autem duriores sint, & pœnam refugiant, ostendendus est rigor, & seueritas, & adhibenda virga ad eos coercendos.

2

Hæc tamen virga esse debet iustitiæ cum æqualitate proportionata delictis: non enim equè reprehendendi & puniendi sunt defectus magni, & parvi; neq; qui fiunt ex inadvertentia, & malitia. Daretur enim occasio, ut talis modus reprehensionis & punitiois tribuatur potius ingenio cholericò, & vlciscendi Prælati, quàm zelo iustitiæ: cuius leges in eodem modo non servarentur. Quare omnino expedit, utrumq; fugere extremum, in quæ labuntur Prælati imprudentes, & aliqua passione affecti. Aliqui enim seuerè volunt etiam leuissimas culpas punire: sicut d. Saul voluit proprium filium Ionatham occidere eo quòd, gustasset paululum mellis: nec scientem patrem suum prohibuisse comedi panem à quoquam, donec vlcisceretur de inimicis suis. Alij valde leuiter reprehendunt defectus, etiam valde graues: sicut Sacerdos e Heli leuiter reprehendebat grauiissima si iorum suorum peccata. At qui prudenter est zelosus, mediam tenet viam, pœnæ quantitatem accommodans culpæ qualitati. Quamuis etiam erit prudentia, seuerè punire culpas leues, cum per eas aperitur ianua ad transgressionem ipsarum legum: quales esse solent culpæ primorum transgressorum. Ac propterea: fuisse Dominus lapidari primum qui transgressus fuerat diem festi Sabbati. Et g. duo filij Aaron, qui obtulerunt ignem alienum coram Domino, ab ipso igne deuorati, & mortui sunt. h. Oz. a quoque repente mortuus est, eo quòd extendisset manum, ut teneret Arcam Dei, quæ aliquantulum deslinauerat, & videbatur casura. Et S. Petrus subitanea morte puniuit i Ananiam & Saphiram qui initium dederunt vitio proprietatis. Cuius seueritatis causa fuit, (ut S. Chrysostomus & Cassianus perpendunt) ut qui in hac vita non puniuntur similibus pœnis: intelligant quàm sint horrendas in altera subituri. Ex quo apparet, quòd in huiusmodi casibus possit reprehensio esse

d 1. Reg. 14.
24. 43.

e 1. Reg. 2.
24.

f Num. 15.
35.

g Leu. 10. 2

h 2. Reg. 6. 7

i Act. 5. 5.

k Admil in

6. 5. Athu.

Coll. 6. c.

11. c. Lib.

7 de iustit.

6. 14.

valde

valde aspera exaggerando culpam: vt eius grauitas agnoscat, & ita terreatur qui, non satis aduertens quid faceret, eam admisit; & alijs etiam timor incutiatur. Ac propterea SANCT. PETRVS vsus est verbis illis a deo grauib: *cur tentauit Satanas ortuum, mentiri te Spiritui Sancto?* Aduertit autem Origenes tantam tristitiam ac terrorem concepisse Ananiam ex illis verbis SANCTI PETRI: vt præ nimio dolore expirauerit. Scribitur etiam in vita SANCTI VINCENTII, quod cum ille semel magno cum feruore contra vitia prædicaret, quidam ex auditoribus præ dolore fuerit mortuus, & apparuerit niger sicut carbo.

SED ordinariè reprehensiones debent esse moderatæ iuxta consilium Apostoli, vt aliquod solatium admisceatur: *ne abundantiori, inquit, tristitia absorbeat qui huiusmodi est.* Et ad Galatas scripsit: vt correctio delictorum fieret *in spiritu lenitatis, considerans, inquit, te ipsum; ne & tu teneris, & incidas in idem delictum.* Discernat inter peccatū & peccatorem, & inter peccatorem & hominem qui peccat; & inter iniuriam quam peccatum infero Deo; & miseriam hominis, quæ cum iniuria inuoluitur. Et intelliget se teneri ad coniungendam alæ zeli aliam pietatis & commiserationis, corripiendo, reprehendendo, & puniendo quod est culpa, & iniuria Dei; vt eam impediatur, diuinamque gloriam tueatur; sed simul compatiatur, cernens miseriam peccantis, & conditionē hominis fragilis: in quam facillè labitur. Et hæc compassio reddat ipsum clementem: vt quantum iustitia patietur, moderetur pœnam: quam interdum etiam expedit remittere: vt remissionis beneficium prouocet ad maiorem in posterum cautelam. Quia *in misericordia superexaltat iudicium* hoc est plura efficit misericordia, quam iustitia; & plus obtinet clementia, quam seueritas & asperitas.

HANC misericordiam ostendere debet vniuersim in omnibus alijs miserijs subditorum, corporalibus, aut spiritalibus; tristes consolando, ægrotantibus attendendo, indigentibus subueniendo, debiles subleuando; tentatis, scrupulosis, ac tribulatis commiserando, & omnibus ostendendo viscera materna, vt capite sexto fuit dictum. Huiusmodi enim operibus & modo agendi non solum illo, lucrabitur Prælati, erga quos talem se exhibet; sed reliquos etiam, qui id vident, fiduciam animo concipientes, quod Prælati, qui aliorum consolationi in suis tribulationibus attendit, sit etiam ipsis, si in aliquas incident, adfuturus: & sic satis apertè manifestat seueritatem, quam in delinquentes ostendit, non prouenire ex cho-

Traç. 8. in
Mattheum
Idem in
nuat S.
Gregor. lib.
1. Dialog.
c. 30.

3
k 2. Cor. 2. 7
1 Gal. 6. 1.

m Iacobi
2. 13.

4.

n Osee 11. 4.

Serm. 23 in
Cantica.o Matth. 11.
30.Tract. 3 c. 3.
14.

merita eius natura, sed ex iustitiæ zelo: cum erga alios adeo se ostendat ac misericordiam propensum. Et propter eandem causam refert multum, ut suo etiam tempore probos laudet, ac foueat, & bona ipsorum obsequi remuneret: ut omnes aduertant zelum eius non tendere solum ad puniendum, sed etiam ad remunerandum. Sic enim subditos suos subiectos valde, sibi que addictos habebit: *trahetque eos* (ut dixit Osee) *in funiculis Adam, in vinculis charitatis: & erit eis quasi exaltans iugum super maculas eorum*; hoc est, habebit eos suæ voluntati subiectos funiculis Adam, qui sunt blandi & molles; & proprii hominum, qui rationi dant locum. & vinculis charitatis, beneficijs scilicet, & bonis operibus: & ipsum iugum legis subleuabit, ut minus sentiant eius onus Prælatus enim (vrat S. Bernardus) potius studere debet ut vitam Christianam, & Religiosam reddat faciliorem, quam grauiorem & strictiorem: opere ipso exprimendo & confirmando, quod Saluator dixit: *o iugum meum suauis est, & onus meum leue*. Non ostendat se non credere referentibus suas miseria corporis, aut spiritus; etiam si exterioris tales non appareant. Minus enim nocet compati fingentibus se infirmos, aut afflictos, ut sibi indulgeant, quam ostendere asperitatem verè infirmis & afflictis; timendo ne ab eis decipiatur. Sicut neque debet esse valde exactus in inuestiganda paupertate petentis elemosynam: minus enim incommodum est, eam largiri ficto pauperi, quam vero eam negare: eò quòd absque sufficienti cautela timeat se decipi.

DENIQUE maximi momenti est in omnibus, quæ dicta sunt de penis aut fauoribus, & præmijs, abhorre à vicio illo, quod dicitur *acceptio personarum*: ita ut nunquam vnâ personam alteri præferat, absque sufficienti ratione; neque inæqualiter agat cum ijs qui vel in delicijs, vel in officijs præstitis sunt pares: nisi legitima aliqua causa accedat. Huiusmodi enim inæqualitatis singularitas, facillè tribuitur iniustitiæ, aut alicui passioni & affectui inordinato, & facile in subditis generat discordias, & amaritudines contra ipsos superiores: quia existimant, se odio haberi, cum videant superiores ipsis non fauere: ut fusc dictum est in secundo Tomo. Si enim Zelus Dei impellit ad puniendam culpam, quando hæc in diuersis est æqualis, & ipse personæ æquales: idem zelus mouebit ad æquales pœnas inferendas. Quòd si absque rationabili causa alteri maiorem intulerit: indicium præbet, se moueri ad id animo sumendi vindictam, aut spiritu proprio, aut ex aliqua passione auerso. Et similiter si charitas & misericordia Prælatum inducit ad subueniendum miserijs subditorum: sicut reparat vnus necessitates, ita reparabit alterius: si id facere posset, siquidem charitas neminem excludit. Et qui

videt

videt se absque causa excludi, existimat se non amari: & ita conqueritur. Et ob eandem rationem priuatæ Prælatorum cum aliquo subdito amicitia (vbi non adest causa iustificans) commouent alios, qui iudicant se minus diligi: quia aduertunt, quod quando fons per vnum epistomium, ad quod magis propendet, nimium effundat aquæ, per alia emittat parum: ex quo fabricant sibi multas iniurias. Expedit autem Prælatos valde sibi attendere, ne quemquam offendant memores terribilis illius sententiæ, quam dixit Sapiens: *paudite & intelligite iudices finium terra, qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum ed quod data est à Domino potestas vobis, & virtus ab Altissimo: qui interrogabit opera vestra & cogitationes scrutabitur: quoniam cum essetis ministri regni illius non rectè iudicastis, neque custodistis legem iustitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis. horrendè & cito apparebit vobis: quoniam iudicium durissimum in ijs, qui præsumunt, fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: potentes autem potenter tormentum patientur.* Intelligant igitur Prælati, terræque potentes, quod habeant super se Iudicem quendam supremumque Pastorem, qui etiam gubernat cum iustitiâ & misericordiâ, cum Zelo, & pietate: iubetque cum eisdem circumstantijs gubernare: quæ eadem enim mensurâ eorum remeietur, quæ ipsi subditis suis mensurauerint, in hoc ostendens diuinæ suæ iustitiæ Zelum contra negligentes in suo officio; vtens verò misericordiâ in eos, qui potestate sibi tradita benè vtentur.

§. III. Discretio ac Deuotio.

DVÆ vltimæ Seraphinorum alæ, sunt prudentia & circumspectio in rebus omnibus spectantibus ad gubernationem Prælatorum, bonum subditorum, & familiaritatem cum Deo Domino nostro per exercitia deuotionis: & vtraque res est necessaria: prudentia enim hominis illustratur lumine, quod communicatur ex familiaritate cum Deo: quæ familiaritas exigit, vt homo ex parte sua vigilantiam & cautelam adhibeat, quantam poterit in omnibus, qui ipsi incumbunt. Ala discretionis & prudentiæ tot habet plumas, quot sunt socij eam adiuuantes ad executionem nobilium suorum actuum: de quibus fusè actum est in secundo tomo. Eadem ipsa in ordine & rectitudine constituit alas reliquarum virtutum, ad opera sua vt expedit faciendâ: ita vt sine ea non studiosæ sed vitiosæ sint futuræ: iuxta illud Sancti Bernardi: *tolle discretionem & virtus vitium erit.* Discretio obedientiam dirigit, & patientiam, mediumque ponit Zelo iustitiæ & commiserationis, ac misericordiæ. quæ si constitutos ab ea limites transgrediantur: virtutis nomen amittunt. & Zelus fit ira, feruor fit furor, mansuetudo tepiditas; & ipsa misericor-

p Sap. 6.2.

q Matt 7.2

Tract. 4. c. 3

Serm. 40 in Cantica.

dia, crudelitas. Hæc simplicibus sicut columbæ dat cautelam serpentium, ut ita malas suspiciones & iudicia temeraria remoueat, ut non possint se decipi à suis subditis: & ita sint circumspècti & cauti, ut non sint nimium suspiciosi: quia fiunt intolerabiles: ut qui suis cogitationibus ac suspicionibus ducantur, affligentes subditos, cum concedenda negent, & neganda concedant. Hæc ipsa discretio est, quæ probat, examinatque eos, qui se fingunt sanctos, deponit pellem ouillam, quæ felupi contegunt, adinueniens aliqua media, quibus eos detegat: ne simplices decipiant. Hæc coniungit, & quasi germanas forores reddidit iustitiam & misericordiam; zelum & pietatem, opera vitæ Actiue cum operibus contemplatiue; familiaritatem cum proximis cum familiaritate cum Deo; curam & studium proprii profectus cum studio profectus aliorum; unicuique rei suum tribuens tempus; & ordinem constituens in omnibus bonarum rerum affectionibus. Ipsa est, quæ in a cellario diuersorum vinorum *ordinat charitatem*, in utroque eius actu, amoris scilicet Dei & proximi: ne ita se totam tribuat & inebriet altero actu; ut alterius actionibus desit.

a Cant. 2. 4.

HÆC discretio medium & moderationem adhibet omnibus occupationibus, cuiuslibet tribuens tempus ei necessarium; ita ut vna alteri non noceat, sed vnaquæque sibi accipiat tempus sufficiens, iuxta illud Ecclesiastici: *b curam illorum habe, & sic confide; & omni cura tua explicita, recumbe*. Hoc est omnibus curis tuis erga subditos expeditis, requiesce, attendens proprijs tuis rebus.

b Eccl. 7. 2.

HÆC denique prudentia docet officiorum & occupationem onera inter subditos distribuere, accommodando illa singulorum talentis & viribus, ut leuius, tutius, & vtilius ferant. Ea quæ suauitate & efficacitate res omnes disponit, ut ipsius obedientiæ omnes respondeant, ut dictum est in Tractatu Sexto Tertij Tomi.

c Ioan. 1.
20. 27.

SED quoniam humana prudentia valde est breuis, incerta, & quæ decipi potest: indiget auxilio alæ deuotionis ad omnia hæc, de qua dixit S A N C T V S I O A N N E S : *cyos vnctionem habetis à Sancto, & vnctis omnia. Et non necesse habetis ut aliquis doceat vos: sed sicut vnctio eius docet vos de omnibus*. Hæc deuotio est Spiritus sancti vnctio, quæ docet omnia necessaria ad salutem, & ad satisfaciendum obligationibus status & officij sui.

Hæc illustrat prudentiam humanam, quæ sæpè sola decipitur, & prudentiam sapientiamque cœlestem communicat: quæ eius defectus implet.

Hæc

Hæc erigit cor, Spiritum exhilarat, corpus confortat, & fortitudinem ex debilitate educit: vt explere possit quicquid Deo placet in bonum subditorum. Hæc præsentem Deum gerit in sua memoria, quasi testem, iudicem, protectorem & auxiliatorem in omnibus suis operibus. Et totam suam fiduciam in eo reponens, multa egregia perficit facinora.

Hæc denique requiem adfert defatigato spiritui, ac cœlesti dulcedine recollectionis remunerat labores, & occupationes, quas extra illam cum subditis suis habuit. Ac propterea maximi est momenti ad rectam gubernationem, vt supra dictum est.

Hæc sunt duæ ultimæ SERAPHINORVM alæ, quæ extensæ semper esse debent ad volandum cum eis: nunc in cœlum ascendendo, ad agendum cum Deo, & mysteria cœlestia contemplanda: nunc descendendo, & per terram discurrendo, vt attendat quæcunque ad proximorum utilitatem pertinent. His duabus alis ascendunt SERAPHINI ad laudandum Deum, dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum: & eisdem descendunt ad purificanda labia, & animas subditorum per suos ministros. Eisdem ascendunt sicut c. *Angeli per scalam Iacob*, donec ad occulta cœlorum ingrediantur, vt agant & expediant apud Deum omnia, quæ ad ipsorum pertinent officium: & cum eisdem descendunt vsque ad terram vbi Iacob dormit; attendentes, vt excitent, & feruorem adferant omnibus sibi commissis. In quo ascensu ac descensu expendant vitam suam totâ magna cum perfectione memores duorum Patriarcharum Abraham & Iacob, qui figura fuerunt Praelatorum: de quibus perpendit Sanctus Augustinus, quod Scriptura diuina, postea quam Dominus nomen d. *Abram* mutauit in *Abraham*, semper eum *Abraham* appellat. Sed quamuis e nomen *Iacob* mutauerit in *Israel*: modò tamen illum vno nomine appellat, modò altero. Cuius rei causa mystica, inter alias est, ad significandum quod Praelati, quamdiu tale officium gerunt, nunquam debeant Abraham nomen mutare, Partis scilicet multarum gentium: sed semper Patrum opera facere erga subditos, quos magno cum amore gubernant.

In executione tamen officij sui interdum esse debent sicut Iacob, luctantes operibus vitæ actiuæ in bonum proximorum; interdum etiam debent esse sicut Israel in operibus vitæ contemplatiuæ, agentes semper cum DEO: ascendentes & descendentes per hæc exercitia, vt dictum est, donec felix il-

ladies

C. 10.

c. *Genes.* 28.
12.

Serm. 40.
de vob.
Domini
d. *Gen* 17.
c. 32.

la dies adueniat, in qua iustus iudex coronam eis tradat iusticie, in pre-
mium felicium suorum laborum: cum ascendent ad celum Empe-
um, ex quo nunquam descendent, sed ibi Deo in omnem eternita-
tem fruuntur, sedentes cum Principe Pastorum in throno
glorie sue in aeterna secula seculorum,
Amen.

FINIS TOMI QUARTI.

